

Raadsvoorstel

Vergadering	: 26 maart 2013	
Nummer	: Raad 2013/019	
Datum voorstel	: 19 februari	
Portefeuillehouder	: P.J. Verheij (078) 770 6003	p.j.verheij@alblasserdam.nl
Primaathouder	: Ben Kraal (078) 770 6098	b.kraal@alblasserdam.nl
Onderwerp	: Toekomst Logopedische Dienst kring Sliedrecht	
Soort voorstel	: Regionale samenwerking	

Samenvatting:

Om moverende redenen hebben de gemeenten Giessenlanden, Hardinxveld-Giessendam en Papendrecht een verzoek tot uittreding gedaan uit de Logopedische Dienst Kring Sliedrecht. Dit heeft geleid tot een heroriëntatie op logopedie. Uitkomst van deze heroriëntatie is het opheffen van de Gemeenschappelijke regeling en het daarna borgen van de wettelijke gemeentelijke taken op het gebied van logopedie.

Voorstel:

1. In te stemmen met scenario 3 (privatisering plus) waarbij de Gemeenschappelijke Regeling Logopedische Dienst Kring Sliedrecht wordt opgeheven en de preventieve logopedie wordt uitgebreid en onderdeel gaat uitmaken van de Integrale Jeugdgezondheidszorg via een pluspakket
 2. Het Dagelijks Bestuur van de Logopedische Dienst Kring Sliedrecht de opdracht te geven om een actieplan op te stellen om de liquidatiekosten te beperken
 3. In te stemmen met een wijziging van de Begroting 2013 van de Logopedische Dienst waarbij de bestaande reserves beschikbaar worden gesteld voor bekostiging van begeleiding- en frictiekosten.
 4. De te verwachten kosten na vaststelling van het liquidatieplan (worst case scenario €197.807,-) ten laste te brengen van de bestemmingsreserve jeugd (64550240).
 5. De begroting conform dit besluit te wijzigen in de 1e BURAP
-

1. Wat is de aanleiding?

De Gemeenschappelijke Regeling Logopedische Dienst Kring Sliedrecht voert voor de zeven (Papendrecht, Molenwaard, Sliedrecht, Alblasserdam, Hardinxveld-Giessendam, Giessenlanden en Zederik) deelnemende gemeenten taken uit op het gebied van logopedie.

In 2011 is aan de Gemeenschappelijke Regeling een structurele bezuiniging opgelegd van 10% met ingang van 1 januari 2012. De opgelegde bezuiniging is doorgevoerd per 1 januari 2012, wel is hierbij gesteld dat eventuele verdere bezuinigingen niet meer zonder reorganisatie te realiseren zijn.

Door de gemeenten Giessenlanden en Hardinxveld-Giessendam is een verzoek tot uittreding gedaan uit de Logopedische Dienst, hierbij is aangegeven dat bij aanzienlijke bezuinigingen op de kosten voor logopedie het uittredingsverzoek wordt heroverwogen. De gemeenteraad van Papendrecht heeft besloten om uit te treden uit de Logopedische Dienst en heeft in het verlengde hiervan het voorstel gedaan om de gehele Logopedische Dienst op te heffen, dit bezien in het licht van de gehele heroriëntatie op de logopedie.

De bezuinigingen en de daarmee samenhangende verzoeken tot uittreding maken dat het bestaansrecht van de Logopedische Dienst Kring Sliedrecht in de huidige vorm ter discussie staat. In opdracht van het Algemeen Bestuur van de Logopedische Dienst is een onderzoek uitgevoerd naar de toekomstmogelijkheden om de taken op het gebied van logopedie uit te voeren. De onderzoeksvraag luidde als volgt:

Wat is de meest efficiënte wijze voor de gemeente om de wettelijk taken en gewenste plustaken op het gebied van logopedie uit te voeren?

De projectopzet bestond uit een drietal fases:

- Fase 1: Bureauonderzoek
- Fase 2: Interviews / ronde langs de velden
- Fase 3: Onderzoeksrapport

In dit voorstel zullen de genoemde fase's kort aan de orde komen wat resulteert in een voorstel om een keuze te maken voor de toekomstige invulling van de taken op het gebied van logopedie en daarmee de toekomst van de Gemeenschappelijke Regeling van de Logopedische Dienst Kring Sliedrecht. Tot slot wordt in het kort het vervolgproces geschetst.

2. Wat willen we bereiken?

Uitvoering geven aan het wettelijk kader op het gebied van logopedie. Dit wettelijk kader bepaalt dat de gemeenten er verantwoordelijk voor zijn dat er op twee en driejarige leeftijd een ontwikkelonderzoek gedaan wordt en op vijfjarige leeftijd een screening naar spraak- en taalstoornissen.

3. Wat gaan we daarvoor doen?

Bureauonderzoek

Tijdens fase 1 is het Bureauonderzoek opgesteld. In het bureauonderzoek wordt ingegaan op:

- Wat logopedie is
- Wat het wettelijk kader is en de taak hierin van de gemeenten
- Het productaanbod in Nederland
- Voorbeelden van de wijze waarop invulling wordt gegeven aan het taakveld logopedie door verschillende gemeenten
- Relevante ontwikkelingen op het gebied van logopedie

Logopedie is te verdelen in twee delen:

- Preventieve logopedie
- Curatieve logopedie (behandelingen)

Het belangrijkste ten aanzien van het wettelijk kader op het gebied van logopedie is dat de gemeenten er verantwoordelijk voor zijn dat er op twee en driejarige leeftijd een ontwikkelonderzoek gedaan wordt en op vijfjarige leeftijd een screening naar spraak- en taalstoornissen. De wijze waarop en door wie de ontwikkelonderzoeken en screening wordt uitgevoerd is vormvrij. Op het gebied van curatieve logopedie hebben de gemeenten geen wettelijke taak.

De uitvoering van de ontwikkelonderzoeken op twee en driejarige leeftijd wordt in den lande (en ook in de deelnemende gemeenten van de Gemeenschappelijke Regeling van de Logopedische Dienst Kring Sliedrecht) zo goed als uniform uitgevoerd en bekostigd via de consultatiebureaus als onderdeel van de integrale jeugdgezondheidszorg. De screening op vijfjarige leeftijd wordt op een zeer diverse wijze uitgevoerd, waarbij er ook sprake is van grote prijsverschillen. Door de Logopedische Dienst Kring Sliedrecht wordt de screening op scholen uitgevoerd door gekwalificeerde logopedisten.

Het productaanbod op het gebied van logopedie verschilt enorm tussen gemeenten. Het aanbod van de Logopedische Dienst Kring Sliedrecht bevindt zich aan de bovenkant. De gemeente Zwijndrecht vult bijvoorbeeld de wettelijke taak in via de meest minimale variant. De wijze van uitvoering van preventieve logopedie is zeer divers georganiseerd. Gemeenten vullen die in via een eigen organisatie (via een Gemeenschappelijke Regeling of GGD) of het wordt ingevuld door het onderwijs. In enkele gemeenten worden door gemeentelijke diensten (ook door de Logopedische Dienst Kring Sliedrecht) nog logopedische behandelingen (curatieve logopedie) uitgevoerd.

Gebleken is dat in den lande de gemeentelijke bijdrage voor logopedie sterk uiteenloopt. Van 0,- euro per inwoner tot 3.17 euro per inwoner. De Logopedische Dienst Kring Sliedrecht zit met een inwonerbijdrage van 2,39 euro aan de bovenkant.

Op het gebied van logopedie zijn de volgende ontwikkelingen waarneembaar

- Forse bezuinigingen op preventieve en curatieve logopedie
- Curatieve logopedie (behandelingen) uitgevoerd door gemeentelijke diensten staat onder druk (verzekeraars sluiten steeds minder contracten af met gemeentelijke diensten) en lijkt niet toekomstbestendig
- Tendens is waarneembaar dat ingezet wordt op vroegsignalering en start behandeling in de leeftijd van 2 tot 4 jaar.

Voor een nadere toelichting en uiteenzetting over hetgeen hierboven is samengevat wordt verwezen naar het bijgevoegde "Bureauonderzoek".

Toekomstscenario's en afwegingskader

Met het Bureauonderzoek als basis zijn interviews gehouden met de afzonderlijke leden van het Algemeen Bestuur inclusief ambtelijke ondersteuning. Na deze fase zijn een viertal toekomstscenario's in beeld gebracht voor de invulling van logopedie te weten:

- Volledige liquidatie (scenario 1)
- Privatisering (scenario 2)
- Privatisering plus (scenario 3)
- Voortzetten bestaande situatie via GR (scenario 4)

Als afwegingskader wordt gekeken naar de volgende aspecten:

- Maatschappelijk effect / kwaliteitsaspect
- Financiële consequenties
- Personele consequenties
- Juridische consequenties

Feiten en cijfers

Om een goed beeld te hebben van de omvang het vraagstuk zijn de volgende feiten en cijfers relevant:

- Medewerkers Logopedische Dienst Kring Sliedrecht (2012)
 - o 12 personen (7,3 fte)
 - o Gemiddelde leeftijd 43 jaar
 - o Gemiddelde duur dienstverband 13 jaar
 - o Volgen rechtpositie inclusief pensioen van de gemeente Sliedrecht

- Financiën Logopedische Dienst Kring Sliedrecht (2012)
 - o Totale kosten: 629.400,- euro
 - o Salariskosten: 508.462,- euro
 - o Inkomsten van gemeenten: 357.400,- euro
 - o Vergoeding van zorgverzekeraars voor behandelingen: 270.000,- euro

Toelichting scenario's

Hierbij een korte toelichting op de vier scenario's.

Volledige liquidatie (scenario 1)

In dit scenario wordt de Gemeenschappelijke Regeling Logopedische Dienst Kring Sliedrecht opgeheven en zal de wettelijke taak van de gemeente op het gebied van (preventieve) logopedie volgens de meest minimale variant wordt uitgevoerd. Dit betekent dat de screening op vijfjarige leeftijd door de schoolarts tijdens het reguliere consult meegenomen zal worden.

Privatisering (scenario 2)

In dit scenario wordt de Gemeenschappelijke Regeling opgeheven maar zal de screening op vijfjarige leeftijd onderdeel worden van het Integrale Jeugdgezondheidszorgpakket via een pluspakket wat wordt uitgevoerd door RIVAS. Waarbij de screening op het huidige niveau dus door een gekwalificeerde logopedist zal worden uitgevoerd. Circa 1.5 fte zal in dit scenario nodig zijn om de screening uit te voeren in de huidige participerende gemeenten. Ten aanzien van de curatieve logopedie zal ondersteuning geboden worden aan de medewerkers die dat wensen om voor zich zelf te beginnen.

Privatisering plus (scenario 3)

In dit scenario wordt de Gemeenschappelijke Regeling ook opgeheven maar zal een redelijk uitgebreid pakket aan preventieve logopedie onderdeel gaan uitmaken via een pluspakket van de Integrale Jeugdgezondheidszorg. In dit model zal, naast de wettelijke verplichte screening, specifiek worden ingezet op vroegsignalering waarbij gebruikt zal worden gemaakt van verschillende kanalen. Een belangrijke pijler hierbij is het consultatiebureau waar frequent logopedisten zullen worden ingezet, maar ook zal worden ingezet op training en vorming van personeel van kinderopvang en peuterspeelzalen als ook zal gezocht worden naar een verbinding met de scholen. Tevens kunnen bijvoorbeeld observaties worden uitgevoerd door logopedisten op peuterspeelzalen en dergelijke. Gezien de inzet op vroegsignalering wordt gekozen de lijn van de Integrale Jeugdgezondheidszorg en niet voor de lijn van het onderwijs. Circa 3 fte zal nodig zijn om de preventieve logopedie in dit model uit te voeren. Ten aanzien van de curatieve logopedie zal net als in scenario 2 ondersteuning geboden worden aan de medewerkers die dat wensen om voor zichzelf te beginnen.

Voortzetten bestaande situatie via GR (scenario 4)

In dit scenario zal de Gemeenschappelijke Regeling in de huidige vorm blijven bestaan en dezelfde dienstverlening blijven uitvoeren. Optioneel zou er kleine bezuiniging op de huisvesting gerealiseerd kunnen worden (totale huisvestingslasten 60.000,-) en kan in de toekomst bespaard worden via natuurlijk verloop wat wel direct consequenties heeft voor de dienstverlening.

Afwegingskader

Hierbij een toetsing aan het afwegingskader.

Maatschappelijk effect / kwaliteitsaspect

Bij volledige liquidatie zal sprake zijn van een sterke verschraving van de preventieve logopedie wat gepaard zal gaan, zekere op langere termijn, met diverse negatieve consequenties onder andere een sterke daling van het aantal

doorverwijzingen en behandelingen. Verder wordt hierbij verwezen naar hoofdstuk 1 van het Bureauonderzoek. De hoofdlijn bij scenario 2 is dat de preventieve logopedie op het huidige niveau blijft. Daarbij zal er sprake zijn een scheiding van preventie en curatie wat als wenselijk te beoordelen is. In scenario 3 en dat is het wezenlijke verschil met scenario 2 zal er sprake zijn van een uitbreiding en kwaliteitsverbetering ten aanzien van de preventieve logopedie, dit zal gepaard gaan met een besparing van maatschappelijke kosten. De besparing zit hem er in dat kinderen vroegtijdig en daardoor gemiddeld korter behandeld behoeven te worden met vaak ook een beter resultaat. Bij het voortzetten van de huidige Gemeenschappelijke Regeling (scenario 4) zal het kwaliteitsniveau om en nabij op hetzelfde niveau blijven, ten opzicht van de andere drie scenario's is het een minpunt dat preventie en curatie niet gescheiden zijn.

4. Wat mag het kosten?

De financiële consequenties van de verschillende scenario's zijn in beeld gebracht door accountantskantoor Deloitte. Benadrukt wordt dat daar waar het de liquidatiekosten betreft sprake is van een worstcase scenario. In het worstcase scenario wordt er vanuit gegaan dat bij opheffing van de GR alle medewerkers volledig gebruik maken van de re-integratie en WW aanspraken. De liquidatiekosten kunnen worden verminderd door begeleiding van personeel van werk naar werk en door het toepassen van maatwerkoplossingen.

Volledige liquidatie (scenario 1)

o Totale liquidatiekosten:	2.662.795,-
o Waarvan in 2013:	665.750
o Aflopend in 2021 naar:	13.582,-
o Jaarlijkse gemeentelijke bijdrage preventie:	0,-

Privatisering (scenario 2)

o Totale liquidatiekosten:	2.092.197,-
o Jaarlijkse gemeentelijke bijdrage preventie:	75.000,-

Privatisering plus (scenario 3)

o Totale liquidatiekosten:	1.521.598,-
o Jaarlijkse gemeentelijke bijdrage preventie:	150.000,-

Voortzetten bestaande situatie via GR (scenario 4)

o Jaarlijkse gemeentelijke bijdrage:	357.400
--------------------------------------	---------

Als bijlage is bijgevoegd een overzicht met daarin de financiële consequenties per gemeente.

Voor de jaarlijkse gemeentelijke bijdrage voor preventie bij de scenario's 2 en 3 is sprake van een raming, gesprekken en onderhandelingen met RIVAS lopen nog.

Personele consequenties

Bij de scenario's 1 tot en met 3 zal het personeel formeel ontslagen worden. Bij scenario 2 en 3 en kunnen er circa 1,5 en respectievelijk 3 fte overgeplaatst worden naar RIVAS. In beginsel hebben de personeelsleden bij opheffing recht op een re-integratiefase en een WW uitkering. Bij opheffing is een goede begeleiding en afwikkeling ten aanzien van het personeel van groot belang, onder andere bij het mogelijk opstarten van een eigen bedrijf. Bij scenario 4 zijn er feitelijk geen personele consequenties. Benadrukt wordt de zorg voor het personeel en de noodzaak om tot snelle besluitvorming te komen, waarbij een heldere en

toekomstvaste keuze wordt gemaakt en waarbij er snel duidelijkheid is ten aanzien van de personele consequenties. De medewerkers en dit blijkt ook uit de gesprekken verkeren al geruime tijd in onzekerheid en dat kan niet veel langer duren. Aandachtspunten hierbij zijn ook de bestuurbaarheid van de bestaande organisatie en continuering van de dienstverlening.

Juridische consequenties

Bij de scenario's 1 tot en met 3 zal de Gemeenschappelijke Regeling worden opgeheven. De eerste stap hiertoe is gezet doordat het Algemeen Bestuur een daartoe strekkend voorstel aan de colleges en raden heeft toegezonden. Vervolgens is instemming nodig van 2/3 van de gemeenten. Na besluitvorming door de gemeenten dient een liquidatieplan te worden opgesteld, waarover de gemeenten gehoord dienen te worden, waarna het Algemeen Bestuur besluit tot liquidatie en het liquidatieplan vaststelt. Het onderbrengen van de gewenste preventietaken naar Rivas kan via een subsidierelatie. Rivas heeft de positieve intentie om de taken op zich te nemen, verder onderhandelingen hierover worden gevoerd. Onderdeel van de onderhandelingen is het opnemen van een evaluatiemoment. Indien gekozen wordt voor scenario 4 en één of meerdere gemeenten houden vast aan uittreding, dat is het aan het Algemeen Bestuur om de voorwaarden vast te stellen voor uittreding.

Liquidatiekosten:

De gemeente is verplicht om de financiële consequenties als gevolg van de opheffing van de Gemeenschappelijke Regeling Logopedische Dienst Kring Sliedrecht te verwerken in het jaar dat het besluit genomen wordt. Concreet betekent dit dat een financiële voorziening opgenomen dient te worden ten laste van het resultaat van 2013. De omvang van de voorziening dient te worden onderbouwd. De voorziening heeft pas te worden getroffen na het formele besluit van het Algemeen Bestuur tot liquidatie, naar verwachting is dit in september / oktober 2013. Op basis van het liquidatieplan kan dan ook naar verwachting een goede inschatting gemaakt worden van de hoogte van de werkelijke liquidatiekosten. Op dit moment is alleen mogelijk om de maximale liquidatiekosten te geven. In het meest ongunstige scenario bedragen de frictiekosten totaal voor de deelnemende gemeenten 1.521.598,- euro (scenario 3, privatisering plus).

- Voor Alblasserdam geldt een worst case scenario van totale liquidatiekosten **€ 197.807,-**. De jaarlijkse bijdrage wordt in dit geval **€ 19.500,-**. Daarmee wordt dan een bezuiniging van **€ 38.850,-** ten opzichte van de begroting 2013 gerealiseerd.

U wordt voorgesteld deze liquidatiekosten te dekken vanuit de bestemmingsreserve jeugd (64550240). Het totaal van deze reserve bedraagt **€ 266.026,-**

Wijziging begroting Logopedische Dienst Kring Sliedrecht

In 2013 worden vanwege het opheffen van de Gemeenschappelijke Regeling per 1 januari 2014 frictiekosten verwacht. De frictiekosten hebben betrekking op het begeleiden en het laten vertrekken van de medewerkers. Zodoende kunnen de personele verplichtingen op grond van de rechtspositie in 2014 en volgende jaren worden geminimaliseerd. In de vastgestelde begroting 2013 is geen financiële dekking voor de verwachte frictiekosten beschikbaar. Om slagvaardig te kunnen zijn en hierbij geen begrotingsonrechtmatigheid te veroorzaken wordt voorgesteld om de beschikbare Algemene Reserve van de Logopedische Dienst Kring Sliedrecht per ultimo 2012, geraamd op 91.195,98 euro, als budget voor de verwachte frictiekosten beschikbaar te stellen en de begroting 2013 van de Logopedische Dienst Kring Sliedrecht overeenkomstig te wijzigen.

Over het verloop van de begeleiding- en frictiekosten wordt via de periodieke rapportages geïnformeerd en verantwoording afgelegd. Op voorhand valt niet te zeggen of het beschikbaar te stellen budget uit de algemene reserve toereikend is. Het treffen van regelingen die een gunstige impact op de toekomstige personele verplichtingen heeft en vooral een nieuw perspectief voor de medewerkers zorgt, verlangt voortvarendheid in besluitvorming. Indien het budget in 2013 wordt overschreden, zal het verschil bij de deelnemende gemeenten op basis van de verdeelsleutel zoals verwoord in de Gemeenschappelijke Regeling in rekening worden gebracht.

Jaarlijkse bijdrage preventieve logopedie

Voor de preventieve logopedie zal een jaarlijkse bijdrage verschuldigd zijn (zie bijlage financiële consequenties per gemeente).

5. Afweging en overwegingen

Geadviseerd wordt om te kiezen voor scenario 3 (Privatisering plus). Overwegingen hierbij zijn:

- Kwaliteitsverbetering preventieve logopedie (met als gevolg besparing van maatschappelijke kosten)
- Logopedie onderdeel van Integrale Jeugdgezondheidszorg
- Ruim een halvering van de jaarlijkse gemeentelijke bijdrage
- Scheiding preventieve en curatieve logopedie
- Perspectief voor circa 3 fte (van de totaal ruim 7 fte) op overplaatsing naar RIVAS
- Draagvlak in het Algemeen Bestuur en deelnemende gemeenten, immers van groot belang om tot een gezamenlijk besluit te komen. Enerzijds om massa te hebben voor opzetten preventie nieuwe stijl maar ook voor afhechting van de Gemeenschappelijke Regeling.

Wel wordt gewezen op het feit dat met een keuze voor scenario 3 de gemeentelijke jaarlijkse bijdrage grofweg halveert, bij scenario 2 wordt de gemeentelijke jaarlijkse bijdrage daarentegen teruggebracht tot circa 25%.

Er is sprake van een aantal onzekere factoren, die in meer of mindere mate gelden voor de scenario's 1 tot en met 3.

- Financiële eindplaatje is niet vooraf te geven, alleen mogelijk om worstcase scenario in beeld te brengen.
- Over het onderbrengen van preventietaken en overdracht van personeel aan RIVAS dienen nog gesprekken en onderhandelingen plaats te vinden.

Vervolgproces

Uitgaande van de keuze voor scenario 3 (privatisering plus) zal het vervolgproces er als volgt uitzien. Bij een keuze voor scenario 1 of 2 zal een vergelijkbaar proces gevolgd worden.

Projectorganisatie

De projectorganisatie van de onderzoekfase zal worden gecontinueerd aangevuld met de benodigde expertise. Bestuurlijk opdrachtgever is de voorzitter van het Dagelijks Bestuur. Nadrukkelijk zal ook een vertegenwoordiging van de Logopedische Dienst participeren in de projectorganisatie.

Planning

- Februari – april 2013: Besluitvorming gemeenteraden over toekomstige invulling logopedie
- Februari – april 2013: Sociaal plan opstellen / maatwerkafspraken maken met personeel onder voorbehoud van instemming Algemeen Bestuur

- Februari – april 2013: Afspraken maken met RIVAS onder voorbehoud van instemming Algemeen Bestuur
- Mei – juli 2013: Opstellen liquidatieplan inclusief consultatie gemeenten
- September 2013: Definitief besluit Algemeen Bestuur over liquidatie
- 31 december 2013: Einde dienstverlening en formeel einde van Gemeenschappelijke Regeling Logopedische Dienst Kring Sliedrecht

Ten aanzien van de dienstverlening door de Logopedische Dienst Kring Sliedrecht is de inzet dat lopende het schooljaar 2012 – 2013 de dienstverlening op het bestaande niveau blijft. Van augustus tot en met december 2013 zal de dienstverlening worden afgebouwd waarbij alleen de screening en de controles zullen worden uitgevoerd, onder voorwaarde dat voldoende personeel beschikbaar is.

De uitvoering van zaken die voortvloeien uit de besluiten van het Algemeen Bestuur zullen door de projectorganisatie worden opgepakt en uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van het Dagelijks Bestuur.

6. Communicatie en inspraak

Tijdens het vervolgproces zal er één aanspreekpunt worden gecreëerd waar de personeelsleden van de Logopedische Dienst hun vragen kunnen stellen en informatie kunnen halen. Daarbij zal het personeel periodiek worden geïnformeerd door de projectorganisatie over de voortgang. Indien relevant zal informatie worden verstrekt aan de gemeenten over de stand van zaken.

7. Bedrijfsvoeringsaspecten

Geen.

8. Bij dit voorstel horen de volgende bijlagen:

- * Informatie en aanbiedingsbrief voorzitter Algemeen Bestuur LDKS
- * Fase 1 Bureauonderzoek
- * Fase 3 Presentatie onderzoeksrapport.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders

secretaris

burgemeester